

Sygn. akt III Ca 497/15

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk (spr.)

Sędzia SO Anna Hajda

SR (del.) Marcin Rak

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Spółce komandytowej w T. P. oraz

(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział w Polsce

z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w T. P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 21 stycznia 2015 r., sygn. akt I C 724/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w T. P. na rzecz powódki kwotę 600 (sześćset) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Marcin Rak SSO Tomasz Tatarczyk SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Ca 497/15

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej (...) sp. z o.o. spółki komandytowej z siedzibą w T. P. kwotę 8000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2013 roku, oddalił w pozostałej części powództwo przeciwko (...) sp. z o.o. spółce komandytowej z siedzibą w T. P., oddalił powództwo w stosunku do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział w Polsce z siedzibą w W., zasądził od powódki na rzecz pozwanej (...) sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. kwotę 2.417 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, zasądził od pozwanej (...) sp. z o.o. spółki komandytowej z siedzibą w T. P. na rzecz powódki kwotę 320,96 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, nakazał pobrać od pozwanej (...) sp. z o.o. spółki komandytowej z siedzibą w T. P. na rzecz Skarbu Państwa kwotę

761,35 zł z tytułu kosztów sądowych, odstąpił od obciążenia powódki kosztami sądowymi w pozostałym zakresie. Sąd ustalił, że w dniu 12 marca 2011 powódka robiła wraz z mężem zakupy w sklepie (...) w Z.. W tym czasie w sklepie miała miejsce zmiana ekspozycji w pierwszej i drugiej alejce polegająca na przenoszeniu i przestawieniu palet z napojami. Pomiędzy paletami umiejscowiona była tzw. odbojnica, czyli metalowy próg o wysokości około 25 - 30 cm, grubości 1 cm, koloru szarego. Posadzka w sklepie jest beżowa. Podczas przewożenia palet z jednego miejsca na drugie odbojnica została na kilka minut odsłonięta. Miejsce zmiany ekspozycji nie było w żaden sposób zabezpieczone ani oddzielone. W momencie zdarzenia przy odsłoniętej odbojnicy nie było pracownika sklepu. Udał się on bowiem do kasy w celu anulowania paragonu. W czasie zdarzenia podłoga w sklepie nie była zabrudzona. Przechodząc przez odsłonięte miejsce o szerokości około dwóch metrów powódka potknęła się o odbojnicę, upadła i doznała urazu kolana. Do sklepu zostało wezwane pogotowie ratunkowe. Podczas zdarzenia powódka miała ubrane buty na obcasie. Nie prowadziła wózka. Powódka o własnych siłach udała się do pokoju socjalnego, gdzie oczekiwała na przyjazd karetki. Po zdarzeniu powódka była zdenerwowana, mówiła, że będzie się domagała odszkodowania. Ratownicy medyczni odwieźli powódkę do Szpitala Miejskiego w Z., gdzie stwierdzono w niej stłuczenie okolicy przedniego lewego kolana oraz stłuczenie powłoki klatki piersiowej. Została założona jej szyna, zalecono chodzenie o kulach. W późniejszym okresie powódka leczyła się w poradniach chirurgicznej i ortopedycznej, przeszła rehabilitację korzystając z różnego rodzaju zabiegów fizjoterapeutycznych. W związku z wypadkiem powódka doznała 4 % trwałego uszczerbku na zdrowiu. Biegły rozpoznał u niej pourazową chondromolację lewego stawu rzepekowo-udowego. Stopień nasilenia cierpienia powódki był niewielki. Rokowania na przyszłość odnośnie następstw uszkodzenia chrząstki są u wszystkich osób powyżej szesnastego roku życia niepomyślne. Udział własny w każdej szkodzie ubezpieczonej w pozwanym (...) spółce z o.o. L. Polska w zakresie odpowiedzialności cywilnej wynosił 78.790 zł. Sąd wskazał, że podstawę prawną odpowiedzialności (...) spółki z o.o. spółki komandytowej stanowił przepis art. 415 w związku z art. 444 § 1 i 445 § 1 k.c. Przyjęcie odpowiedzialności tej pozwanej było możliwe wobec zaistnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności deliktowej, tj. winy, szkody i związku przyczynowego. Przepis art. 445 § 1 k.c. uzasadniał przyznanie powódce odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Odpowiedzialność pozwanej L. Polska wynikała z niezapewnienia należytego bezpieczeństwa klientom sklepu. Odsłonięta odbojnica wystająca nad posadzką stwarzała zagrożenie dla zdrowia klientów. Miejsce jej położenia nie było w jakikolwiek sposób oznaczone ani zabezpieczone. W momencie zdarzenia w okolicy przeszkody nie było pracownika sklepu, który mógłby zwrócić na przeszkodę uwagę klientów. Nie uznał Sąd za przekonującą argumentacji strony pozwanej, że powódka nie powinna przechodzić w miejscu położenia odbojnicy. Podkreślił, że zajęty zakupami klient wybiera zazwyczaj najkrótszą drogę by dotrzeć do interesującego go produktu .. (...) ocenie Sądu, zachowanie pozwanej polegające na niezapewnieniu bezpieczeństwa klientom nosiło znamiona bezprawności. Bezprawność oznacza naruszenie norm powszechnie obowiązujących, a więc reguł postępowania wyznaczonych przez nakazy i zakazy wynikające z prawa pozytywnego a także z zasad współżycia społecznego. Obowiązek należytej dbałości o życie i zdrowie człowieka może wynikać nie tylko z normy ustawowej ale także ze zwykłego rozsądku popartego zasadami doświadczenia, które nakazują unikania niepodyktowanego koniecznością ryzyka. Pomiędzy zaniechaniem pozwanej a szkodą powódki niewątpliwie zachodził adekwatny związek przyczynowy. Uznał Sąd, że odpowiednie do doznanej przez powódkę krzywdy zadośćuczynienie wyrażać będzie kwota 8.000 zł. O odsetkach orzekł na podstawie art. 481 k.c. zasądzając je od daty doręczenia pozwanej odpisu pozwu, skoro wcześniej powódka nie wezwała pozwanej do spełnienia świadczenia. Z uwagi na udział własny ubezpieczonej L. Polska w szkodzie, ustalony na 78.790 zł, stwierdził że pozwana (...) wolna jest od odpowiedzialności względem powódki. Wyjaśnił Sąd podstawę rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu.

W apelacji pozwana (...) spółka z o.o. spółka komandytowa zarzuciła naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie oceny tego materiału w sposób wybiórczy, pobieżny i sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w rezultacie całkowite pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy zeznań świadków K. S., A. R. i G. S. w zakresie dotyczącym przytaczanych przez nich spostrzeżeń osób udzielających fachowej pomocy medycznej powódce, jak również klientów obecnych w sklepie, iż stopień okazywanego przez powódkę cierpienia były niewspółmierny do doznanego urazu, pominięcie wynikających z zeznań tych świadków okoliczności faktycznych dotyczących zachowania powódki bezpośrednio przed i po wypadku, w tym faktu, iż powódka była pierwszy raz w sklepie pozwanej, natychmiast po upadku zgłaszała żądanie odszkodowania, pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego

zeczności zeznań świadków K. S., A. R., M. K. i G. S. w zakresie, w jakim twierdzili, iż układ ekspozycji, to jest miejsce w którym znajdowała się odbojnica nie stanowi dozwolonego przejścia dla klientów bowiem klienci winni poruszać się wyznaczonymi w tym celu alejkami, pomimo iż zeznania świadków były spójne, logicznie i wzajemnie się uzupełniały, sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału polegającą na wyprowadzeniu wniosku z niego nie wynikającego, iż szerokość odsłoniętej odbojnicy, o którą rzekomo potknęła się powódka wynosiła 2 m, podczas gdy z zeznań świadków K. S. i A. R. wynika, że odbojnica była węższa, miała szerokość około 1 m, a w konsekwencji błędne ustalenie, że miejsce pomiędzy paletami, w którym znajdowała się odbojnica mogło być przeznaczone do swobodnego przemieszczania się klientów, sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań świadków K. S., A. R., M. K. i G. S. polegającą na wyprowadzeniu wniosku z tych zeznań nie wynikającego, iż fakt dostatecznego odróżniania się odbojnicy od podłoża nie przesądzał o możliwości zauważenia odsuniętej odbojnicy, podczas gdy z zeznań świadków w sposób jednoznaczny wynikało, że odbojnicę nie sposób było nie zauważyć, co w konsekwencji doprowadziło do poczynienia przez sąd błędnych ustaleń faktycznych w zakresie dotyczącym przebiegu zdarzenia z udziałem powódki, przyczynienia się powódki do wypadku, a w konsekwencji przyznania jej zadośćuczynienia w zawyżonej wysokości, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej oceny opinii biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii, w rezultacie uznanie, że pomiędzy uszczerbkiem na zdrowiu powódki w postaci chondromolacji chrząstki a zdarzeniem zachodzi związek przyczynowy a powódka doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu, naruszenie art. 286 k.p.c. przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwana złożyła umotywowane zastrzeżenia do uzupełniającej opinii biegłego, naruszenie art. 100 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie będące konsekwencją nieprawidłowego rozstrzygnięcia merytorycznego, naruszenie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego błędne zastosowanie będące konsekwencją wadliwego rozstrzygnięcia merytorycznego, naruszenie prawa materialnego - art. 362 k.c. przez jego pominięcie w analizie prawnej i niezastosowanie w konsekwencji przyjęcia, że powódka nie przyczyniła się do powstania szkody, art. 445 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że kwota 8.000 zł zasądzona z tytułu zadośćuczynienia stanowi kwotę odpowiednią do zakresu doznanego przez powódkę szkód, podczas gdy z treści zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż krzywda doznaną przez powódkę była znikoma a wykładnia użytego przez ustawodawcę w treści tego przepisu niedookreślonego zwrotu kwota odpowiednia powinna uwzględniać takie czynniki, jak zakres krzywdy, czy aktualne warunki i przeciętną stopę życiową społeczeństwa, art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie a w konsekwencji przyjęcie, że odsetki należą się od dnia doręczenia odpisu pozwu, podczas gdy odsetki od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia winny być liczone od dnia wyrokowania bowiem z uwagi na wątpliwości co do wysokości roszczenia, które wymagały wyjaśnienia w toku procesu sądowego pozwana nie pozostawała w opóźnieniu w zapłacie świadczenia od dnia wezwania do zapłaty. W oparciu o te zarzuty skarżąca domagała się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa również co do kwoty 8.000 zł i odsetek od tej kwoty, zasądzenie od powódki na jej rzecz kwoty 320,96 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, obciążenie powódki obowiązkiem zwrotu w całości nieopłaconych kosztów sądowych, zasądzenia od powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie uchylecia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania odwoławczego.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje :**

Apelacja jest nieuzasadniona.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy znajdują oparcie w zebranych dowodach, należało je podzielić. Zgromadzone dowody poddał ten Sąd ocenie, która nie wykracza poza ramy określone art. 233 § 1 k.p.c. Nie są usprawiedliwione zarzuty apelacji co do naruszenia prawa materialnego.

Trafnie doszedł Sąd pierwszej instancji do wniosku, że uszczerbek na zdrowiu, w związku z którym powódka dochodziła zadośćuczynienia powstał na skutek urazu przez nią doznanego. Ustalenie to znajduje oparcie w opinii biegłego lekarza, który stwierdził u powódki pourazowy uszczerbek na zdrowiu. Opinia biegłego została wprawdzie zakwestionowana przez skarżącą ale na jej żądanie biegły przedstawił na piśmie wyjaśnienia opinii i podtrzymał

jej wnioski. Wskazał biegły na nieczytelność przedstawionej dokumentacji medycznej ale formułując tezę na temat pourazowego charakteru uszczerbku na zdrowiu powódki oparł się przede wszystkim na wynikach przeprowadzonego badania. Tezę dodatkowo umotywował wskazaniem, że w przypadku przyczyn samoistnych zmian w układzie chrząstki miałyby te zmiany zapewne charakter obustronny i objęłyby więcej niż jeden staw. Podkreślił, że u powódki zmiany mają charakter jednostronny i odpowiadają mechanizmowi urazu opisanemu przez powódkę będącego następstwem wypadku w sklepie pozwanej. Po sporządzeniu przez biegłego pisemnych wyjaśnień do opinii pozwana podtrzymała swoje zastrzeżenia argumentując je w szczególności stwierdzeniem, że doznany przez powódkę uraz powstać mógł w innych okolicznościach niż przez nią wskazane. Wyjaśnieniu tego rodzaju wątpliwości strony pozwanej nie mogła służyć opinia biegłego. Niecelowe było zatem wysłuchanie na tę okoliczność biegłego podczas rozprawy. Notabene, wniosku w tym przedmiocie skarżąca nie zgłosiła. Biegły jednoznacznie wyjaśnił na piśmie, że urazu powódka mogła doznać w okolicznościach, jakie przytoczyła. W świetle zebranych w sprawie dowodów nie zachodziły zaś podstawy do przyjęcia, że urazu doznała powódka w innych okolicznościach i miejscu niż przez nią wskazane. Uzasadniał natomiast ten materiał ustalenie, że do wypadku z udziałem powódki doszło w sklepie prowadzonym przez stronę pozwaną. Faktu zaistnienia wypadku w tym miejscu dowodzą zeznania męża powódki, który był naocznym świadkiem zdarzenia, zeznania powódki i zeznania osób trzecich – pracowników skarżącej, którzy podali, że w pewnym momencie działalności sklepu podniósł się szum a przybyli na miejsce pracownicy zastali powódkę w stanie wskazującym na to, że uległa wypadkowi na terenie sklepu. Zeznania świadków, na które powołuje się apelacja w istocie nie były przedmiotem analizy w motywach zaskarżonego wyroku ale nie uzasadniają te zeznania odmiennych ustaleń faktycznych co do okoliczności, w jakich powódka doznała obrażeń ciała. Osoby te nie były naocznymi świadkami zdarzenia, w swoich zeznaniach przytaczają z natury rzeczy subiektywne oceny innych osób – klientów sklepu i pracowników medycznych, według których reakcje powódki były niewspółmierne do skali zagrożenia i rozmiaru doznanej szkody. Nie mogły te zeznania stanowić podstawy ustalenia, że urazu doznała powódka w innych okolicznościach niż przytoczone na uzasadnienie żądania pozwu.

Zasadnie przyjął Sąd Rejonowy, że skarżąca odpowiada na podstawie art. 415 k.c. za skutki zdarzenia z udziałem powódki. Jest pozna sporem, że na posadzce w sklepie prowadzonym przez pozwaną zamontowana została odbojnica - metalowy próg o wysokości około 25 - 30 cm. O tę odbojnicę potknęła się powódka podczas robienia zakupów, w rezultacie upadła na ziemię i doznała obrażeń ciała. Miejsce, w którym doszło do zdarzenia stanowiło część powierzchni sklepowej udostępnionej klientom. Nie może przeczyć temu faktowi skarżąca w sytuacji, gdy jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, miejsce zmiany ustawienia towarów nie zostało w żaden sposób oddzielone od pozostałej powierzchni sklepowej ani nawet oznakowane. Nie umieścili pracownicy pozwanej informacji o zakazie poruszania się klientów w rejonie zmiany ekspozycji ani ostrzeżenia o przeszkodzie w postaci progu wystającego z posadzki. W chwili zdarzenia pracownik, którego zadaniem było przestawienie palet z napojami, nie znajdował się w miejscu wykonywania tych czynności. Wcześniej przemieścił palety, w wyniku czego próg został odsłonięty. Przesłuchane w sprawie osoby niejednakowo określiły szerokość wolnej przestrzeni, jaka powstała pomiędzy paletami. Niewątpliwie natomiast przestrzeń ta była na tyle szeroka, że umożliwiała klientom swobodne przejście. Z przestrzeni tej skorzystała powódka skracając sobie drogę do półek sklepowych, na których znajdowały się interesujące ją towary. Nie zachodziły w realiach stanu faktycznego sprawy podstawy do przyjęcia, że powódka przechodząc między paletami korzystała z części sklepu nieprzeznaczonej do ruchu klientów. Brak wyłączenia tej części sklepu z użytku klientów oznaczał, że ruch klientów był tam dopuszczalny, a rejon przestawiania palet z napojami stanowił część udostępnionej klientom powierzchni sklepowej. Wystający z posadzki metalowy próg stanowił przeszkodę, której powódka nie musiała się spodziewać. Nie jest zwyczajnym rozwiązaniem technicznym umieszczenie w posadzce wystającej metalowej przegrody. Zaniedbania pozwanej w zakresie wyłączenia z użytku klientów powierzchni sklepu, na której trwała przebudowa ekspozycji, w związku z którą odbojnica została odsłonięta, w zakresie oznakowania tej części powierzchni i ostrzeżenia klientów przed wystającym z posadzki progiem uzasadniają przyjęcie jej odpowiedzialności za szkodę powódki.

Nie usprawiedliwia twierdzenia, że powódka przyczyniła się do szkody powołany przez skarżącą fakt poruszania się powódki w obuwiu na wysokim obcasie, jak również fakt nieskorzystania przez nią z wózka na towary dostępnego w sklepie.

Nie stanowi też przyczynienia się powódki do szkody nienależyte obserwowanie przez nią powierzchni posadzki. Gdyby powódka metalowy próg w posadzce zauważyła, zapewne nie doszłoby do zdarzenia. Zajęta zakupami progu w posadzce powódka nie zauważyła ale nie musiała się spodziewać tego, że z posadzki wystaje tego rodzaju nienaturalna przeszkoda.

Nie zachodzą w okolicznościach sprawy podstawy do przyjęcia, że kwota zasądzonego zadośćuczynienia jest niewspółmiernie nieodpowiednia do rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy a tylko w takim wypadku w rachubę mogłoby wchodzić skorygowanie wysokości zadośćuczynienia. Uwzględnienia przy miarkowaniu zadośćuczynienia wymagały takie okoliczności, jak przebieg procesu leczenia, w ramach którego powódce założono szynę gipsową i zalecono stosowanie kul, długotrwałość procesu leczenia i rehabilitacji, rozmiar doznanych przez powódkę dolegliwości bólowych, niekorzystne rokowania na przyszłość związane z odniesionym urazem stawu, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki powstały w wyniku zdarzenia. Zważywszy na te okoliczności mające wpływ na wysokość zadośćuczynienia, przyznanego w oparciu o art. 445 § 1 k.c. powódce świadczenia nie można uważać za rażąco wygórowane.

Istniejące w chwili wezwania skarżącej do zapłaty okoliczności uzasadniały przyznanie powódce już wówczas zadośćuczynienia w kwocie zasądzonej.

Momentem, od którego należały się odsetki za opóźnienie w wypłacie zadośćuczynienia jest przeto chwila wezwania pozwanej do zapłaty. Wezwanie to stanowił odpis pozwu zawierający skonkretyzowanie żądanej kwoty.

Niesłusznie więc kwestionuje apelacja rozstrzygnięcie zasądzające odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia poczynszy od daty doręczenia skarżącej odpisu pozwu.

Z przytoczonych względów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., o kosztach postępowania odwoławczego orzekł Sąd Okręgowy po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c., pozwana jako strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić powódce, na jej żądanie, koszty zastępstwa prawnego w tym postępowaniu.

SSR (del.) Marcina Rak SSO Tomasz Tatarczyk SSO Anna Hajda